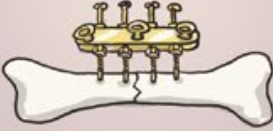

SİMİT ve PEYNİR'le BİLİM İNSANI ÖYKÜLERİ

Albin
Lambotte

(1866-1955)

Yazan ve çizen:
Bilgin Ersözlü

Yıl 1874. Belçika'nın başkenti Brüksel'deki Lambotte ailesinin evinde, küçük Albin'in ve abisi Elie'nin odasındayız.

Abi, abi! Geçen yaş günümde bana hediye ettiğin kukla vardı ya?

Evet Albin. Ne oldu, ipleri mi koptu?

Eyvah, Pinokyo sizlere ömür galiba Peynirciğim!

Ha ha ha! Pinokyo kitap olarak 1883'te yayımlanan hayal ürünü bir roman kahramanı Simitçiğim. Bu herhangi bir kukla. Anlaşılan o devirde epey kukla türü çocuk oyuncuğu üretiliyormuş.

İpi kopsa bağlardım da o kadar basit değil. Yerde bırakmışım. Demin yanlışlıkla üstüne basınca bacağı çıt diye kırılıverdi. Tamir edebilir miyiz sence?

Kaza bu, kırılır. Kırılan da onarılır. Yatır masaya bakalım.

Neyse ki evin alet edevat çantasında ahşap tutkalı vardır.

Parçalar tam oturdu yerlerine.

Oturdu ama tutkal katılaşıp parçaları birbirine sıkıca tutturana dek birleşim yeri oynamamalı. Bunu nasıl sağlayacağız?

Selobantla sarsalar tutar mı ki?

Bantla çok iyi tutmaz. Kalıcı bir onarım için ahşap tutkalı lazım.

Buldum. Kuklanın bacağına alçıya alsınlar, biz de üstüne imzamız atalım!

Bugün müthiş fikirlerin var Simitçiğim!

İki kardeş kafa kafaya verir ve çantada buldukları başka malzemelerle bir çözüm üretir.

Oldu galiba. Çantadaki o kırık menteşe parçasını cam çivileriyle bacağına çakıp birleşim yerini sabitlemeyi iyi akıl ettin. Aferin Albin.

Parçaların iyice yapıştığından emin olduğumuzda çivileri de sökeriz.

Kapının kolu gevşemiş. Bir ara ona da el atabilir misiniz çocuklar?

İyi ki kırıldığında çöpe atmamışlar o menteşeyi.

Evet. Üzerinde hazır delikleri olan metal bir plaka işlevi gördü.

Bir yıl önce babalarını kaybetmiş olan bu iki becerikli ve çalışkan kardeş, hayata hazırladıkları yılları birbirlerine ve annelerine destek olarak geçirdi. Odalarındaki küçük çalışma masası, zamanla evin ufak tefek onarım ihtiyaçlarını karşıladıkları, ahşap ve metal biçimlendirmeyi öğrendikleri, mekanik düzenerler kurup oyuncaklar ve maketler yaptıkları bir iş tezgâhi görevi de üstlendi.

Elie tıp okuyup başarılı bir cerrah oldu. Onu kendine örnek alan Albin de üniversite çağı geldiğinde abisinin yolunu izledi.

Tıp fakültesini bitirdikten sonra tüm meslek hayatını geçireceği hastanede işe başladı ve genel cerrahi alanında uzmanlaştı.

Doktor Lambotte, ciddi bir kaval kemiği kırığı vakası geldi. Elma yiyeceğim derken bastığı dal kırılınca ağaçtan düşen bir çocuk!

Hımm... Ameliyathaneye alın hemşire hanım! Hemen geliyorum.

Genel cerrahlar ne iş yapar Peynirciğim?

İlaçla tedavisi mümkün olmayan bazı iç organ hastalıklarını ameliyatla onarır, açık kemik kırıkları gibi acil travmalara da müdahale ederlermiş Simitçiğim.

Ertesi gün...

Başının üzerine düşmediğin için şanslısın ufaklık, bacağından başka bir yerinde hasar yok. O da iyileşecek ama yerlerine oturttuğum kemik parçalarının birbirine düzgün kaynaması gerek. Bir süre ağrın olacak ve birkaç hafta koltuk değneği kullanacaksın. Bacağına tamamen eski sağlığına kavuşmasıysa aylar alacak.

Bir elma için hayli ağır bir bedel. Ben de bir reçete yazayım: "Bir dahaki sefere ağaca çıkma, manava git!"

Ha ha ha!

On yıl sonra Albin, hastanenin başcerrahi olmuştu. Evinin bir odasını da özellikle kırık kemik tedavilerine yönelik bir araştırma geliştirme atölyesine çevirmişti.

Bazı kırıkların tedavisinde başarı elde edemeyişimizin nedeni, ameliyat sonrasında kemiğin hatalı kaynaması. Aklıma bunu önleyebilecek sıra dışı bir yöntem geliyor ama...

Atölyesinde pim, plaka ve kelepçelerden oluşan kemik sabitleme düzenekleri geliştirdi. Tedavisi mevcut yöntemlerle mümkün olmayan bazı kırık vakalarında bunları denedi. Ürkütücü görünse de yöntem işe yarıyordu.

Ameliyat için teşekkür ederim doktor ama bir sorum var: Bundan sonra hep böyle atlele mi gezeceğim? Gömlek, ceket giyemeyecek miyim?

Ha ha! Endişe etmeyin. Kırık kaynadıktan sonra taktığımız vidaları söküp düzeneği çıkaracağız.

Yoksa küçükken abisiyle kuklanın bacağına tamir ettikleri gibi...

Galiba. Okuyup görelim.

Tahminimiz doğruymuş.

Ama bu vakada hastanın bacağına değil koluna takmış.

Kemik sabitleme düzeneklerinin başarısını duyan başka cerrahlar da hastalarında Lambotte'un yöntemini denemeye başladı.

Hay aksi. Bir meslektaşım, uygulamadan birkaç gün sonra paslanma gözlemediğini ve hastasında kullandığı düzeneği tedavi sona ermeden sökmek zorunda kaldığını yazmış.

Yöntemin yanlış malzemelerle kullanılmasını önleyecek standartları belirlemek ve meslektaşlarımı doğru yönlendirmek için elimi çabuk tutmalıyım.

Aman kaş yapayım derken göz çıkarırsınlar da.

Evet Albin abi, çabuk ol.

Albin Lambotte'a teşekkürler ama en iyisi kemikleri hiç kırmamak tabii.

Doğru ama abisinin zamanında dediği gibi: "Kaza bu, kırılır. Kırılan da onarılır."

Albin Lambotte ihtiyaca göre türlü mekanik düzenekler kullandığı kırık kemik sabitleme yöntemine "osteosentez" adını vermişti. Osteosentezin ayrıntılarını ve farklı cerrahi yöntemler kullandığı kırık tedavisi deneyimlerini bir kitapta toplayıp tüm dünyada bu alanda çalışan doktorlara yol gösterdi. Yayınlanan osteosentez sayesinde bugüne dek sayısız zorlu kemik kırığı tedavi edilebildi.

